

Νεοελληνική Γλώσσα/Εκθεση Γ' Λυκείου: Τεχνικός πολιτισμός, σχεδιάγραμμα

Θέμα: «Για τις αρνητικές συνέπειες των εφαρμογών της τεχνολογίας δεν ευθύνεται μόνο η ίδια η τεχνολογία, αλλά ο τρόπος αξιοποίησής της από τον άνθρωπο. Ποιες οι προτάσεις σου για τη θετική αξιοποίηση των επιτευγμάτων του τεχνικού πολιτισμού (400-600 λέξεις)»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πολύ συχνά τα τελευταία χρόνια ακούγονται όλο και περισσότερες φωνές διαμαρτυρίας σχετικά με την άμετρη ανάπτυξη του τεχνικού πολιτισμού. Φαίνεται ότι ο σύγχρονος πολιτισμός αποκτά μία μονομέρεια, χωρίς ουσιαστικά να ενδιαφέρεται για τον ίδιο τον Άνθρωπο, αφού ο πνευματικός και ηθικός του χαρακτήρας ολοένα και παραμελείται προς όφελος των υλικών αγαθών.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Θετικές πλευρές της τεχνικής προόδου

1. Μειώνεται η εξάρτηση του ανθρώπου από τη φύση και αξιοποιεί τους φυσικούς νόμους και τις φυσικές δυνάμεις προς όφελός του (στην αγροτική ζωή και τα διάφορα υπαίθρια επαγγέλματα κτλ)
2. Βελτιώθηκαν οι συνθήκες διαβίωσης
 - αυξήθηκε το προσδόκιμο (ο ηλικιακός μέσος όρος θανάτου)
 - μειώθηκαν οι ασθένειες που προκαλούν θάνατο ή είναι πιο εύκολο να αντιμετωπιστούν
3. Μαζική παραγωγή αγαθών και βελτίωση της ποιότητάς τους (φαγητά, είδη διασκέδασης κτλ)
 - είδη καθαριότητας, φάρμακα κτλ (στα οποία οφείλεται κυρίως η αύξηση του προσδόκιμου)
 - περισσότερα είδη διατροφής, εμπλουτισμένα σε ιχνοστοιχεία κτλ
 - είδη ψυχαγωγίας (παιχνίδια, τηλεόραση, κινηματογράφος, διαδίκτυο κτλ)
4. Στην καθημερινότητα παρατηρείται μία ιδιαίτερη αφθονία αγαθών που ενισχύουν την ποιότητα ζωής του σύγχρονου ανθρώπου
 - μεγαλύτερη άνεση (στο σπίτι, στο αυτοκίνητο, στην εργασία κτλ)
 - εύκολες μετακινήσεις (αυτοκίνητα, μέσα μαζικής μεταφοράς κτλ)
 - ευκολίες δημιουργικής αναψυχής (ταξίδια, βιβλία κτλ)
 - δίκτυα επικοινωνίας και ανάπτυξη οικουμενικής συνείδησης χάρη στη λειτουργία των σύγχρονων μέσων επικοινωνίας

5. Θετική επίδραση στο χαρακτήρα και τα αποτελέσματα της εργασίας, αφού ελαχιστοποιείται -θεωρητικά- ο σωματικός μόχθος και μειώνεται ο χρόνος εργασίας

- το άτομο έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο του
- μπορεί να αφιερώσει περισσότερο χρόνο στην οικογένειά του
- να βελτιώσει τις διαπροσωπικές σχέσεις/κοινωνικές επαφές

6. Η επιστημονική ανάπτυξη έδωσε νέα ώθηση στις επιστήμες και μέσα από την ίδια την ανάπτυξη των μέσων επικοινωνίας (διαδίκτυο, ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες και εγκυκλοπαίδειες, μείωση του όγκου των έντυπων έργων και καλύτερη επεξεργασία).

7. Αμβλύνονται οι κοινωνικές αντιθέσεις και μειώνεται θεωρητικά το χάσμα πλουσίων και φτωχών με την αγορά φθηνότερων προϊόντων

Αρνητικές πλευρές

1. Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος και διατάραξη της οικολογικής ισορροπίας εξαιτίας της μονόπλευρης ανθρώπινης ανάπτυξης (σε βάρος της φύσης).

- μολύνεται η ατμόσφαιρα και ο υδροφόρος ορίζοντας,
- ζώα εξαφανίζονται ή απειλούνται με εξαφάνιση εξαιτίας της εκμετάλλευσής τους
- οι θάλασσες χάνουν τη δύναμη ανανέωσής τους απειλώντας την υγεία του ανθρώπου κι όλου του πλανήτη
- το τσιμέντο -ως χαρακτηριστικό της ανθρώπινης ανάπτυξης- κυριαρχεί παντού, σε βάρος του φυσικού πλούτου. Οι πόλεις είναι πια απάνθρωπες απειλώντας την ποιότητα ζωής και την υγεία των κατοίκων τους

2. Μέσα από την τεχνολογική αυτή πρόοδο λογικό ήταν να εμφανιστούν και νέα οπλικά συστήματα που καταστρέφουν όχι μόνο τον άνθρωπο και τον πολιτισμό αλλά και τη φύση και απειλούν κάθε ζωή στον πλανήτη (πυρηνική ενέργεια για πολεμικούς σκοπούς).

3. Η εργασία μηχανοποιείται

ο εργαζόμενος αποξενώνεται από το παραγόμενο προϊόν. Οδηγείται στην τυποποίηση και χάνει τη χαρά της δημιουργίας αντί να περιορίζεται ο χρόνος εργασίας (λόγω των βελτιωμένων μηχανών) μπροστά στην επιθυμία για περισσότερα κέρδη συνεχίζεται αμείωτος σε βάρος του ελεύθερου χρόνου

4. Εμφανίζεται μία νέα τάση υλικού ευδαιμονισμού

- που αλλοιώνει τον ανθρώπινο χαρακτήρα και τον στρέφει προς την καταναλωτική μανία (με όλες τις συνέπειές της) και τον ατομισμό της απόλαυσης.

- η κοινωνική προβολή μέσα από την απόκτηση υλικών αγαθών επιβάλλει έναν ιδιόρρυθμο ατομισμό και έναν ανταγωνισμό που αλλοτριώνει το άτομο από το κοινωνικό σύνολο

- η απόλαυση των υλικών αγαθών οδηγεί σε μία μονομέρεια το άτομο, αφού αδιαφορεί για την πνευματική του καλλιέργεια και απομακρύνεται από υψηλές αξίες επιδιώκοντας την παροδική απόλαυση και τη διασκέδαση της μόδας

5. Η αλλοτρίωση και ο υλικός ευδαιμονισμός λειτουργούν επικίνδυνα και για την ανάπτυξη της δημοκρατίας. Μάλιστα τα ίδια τα ΜΜΕ -ως αποτέλεσμα της τεχνολογικής προόδου- καθώς είναι καθοδηγούμενα από ιδιωτικά οικονομικά συμφέροντα εκφράζουν δικές τους απόψεις και επηρεάζουν αρνητικά (λαϊκισμός, προπαγάνδα κτλ) τα διάφορα πολιτεύματα

6. Μεγάλωσε το χάσμα πλούσιων και φτωχών αντί να περιοριστεί, τούτο μεγάλωσε (όπως προβάλλεται με την υπερκατανάλωση)

- συγκρίνοντας το δυτικό κόσμο/τις δυτικές λεγόμενες κοινωνίες και τις χώρες του λεγόμενου Τρίτου Κόσμου, οι αντιθέσεις ολοένα κι οξύνονται/εντείνονται αφού στη δύση/στα αναπτυγμένα κράτη οι πολίτες απολαμβάνουν τα νέα υλικά αγαθά που δηλώνουν πλούτο και στις υποανάπτυκτες χώρες λιμοκτονούν λύσεις

Τρόποι αντιμετώπισης των αρνητικών πλευρών της τεχνολογίας

Χρειάζεται ο άνθρωπος να συνειδητοποιήσει:

1) • ότι τα τεχνολογικά επιτεύγματα στόχο έχουν τη βελτίωση της ζωής μας και ότι δεν πρέπει να γίνεται αυτοσκοπός η απόκτησή τους (υπερκατανάλωση)

- την ιεράρχηση των αξιών, ώστε να αντιληφθεί ότι τα αγαθά βοηθούν, αλλά δεν μπορούν να κατευθύνουν τη ζωή και τη δράση του

- ότι οφείλει αυτός να κυριαρχήσει επί της μηχανής και όχι το αντίθετο όπως παρατηρούμε

2. παιδεία

- ανάπτυξη της κριτικής σκέψης μέσα από μία ελεύθερη και δημιουργική ανθρωπιστική παιδεία που θα αφήσει κατά μέρος τη μετάδοση στείρας γνώσης και θα στοχεύει στον ολοκληρωμένο άνθρωπο με διαθεματική γνώση

- ουσιαστική μετάδοση ανθρωπιστικών αξιών κι όχι ανούσιες και κουραστικές γραμματολογικές και συντακτικές ασκήσεις/γνώσεις

- εξοικείωση των νέων από μικρή ηλικία με τις νέες τεχνολογίες ώστε να μάθουν να τις αντιμετωπίζουν κριτικά και να τις χρησιμοποιούν με σύνεση

3. Οι πνευματικοί άνθρωποι και οι επιστήμονες

- να επιδιώξουν να «βγουν στην κοινωνία» και να αντιμετωπίσουν τα δικά της προβλήματα συμβάλλοντας στην ίδια την ανάπτυξή της
- να δείξουν έμπρακτα την ανάγκη μιας νέας στροφής της κοινωνίας προς τον Άνθρωπο
- μέσα από ημερίδες, σεμινάρια (διά βίου μάθηση, Σχολές Γονέων, Λαϊκά Πανεπιστήμια κτλ) σε συνεργασία με την Πολιτεία (κρατικό μηχανισμό, Τοπική Αυτοδιοίκηση, σωματεία και τοπικοί σύλλογοι κτλ) να συμβάλλουν στην προώθηση των ανθρωπιστικών αξιών ώστε να περιοριστούν οι συνέπειες της μονομέρειας
- συλλογική δράση που καλλιεργώντας τη συμμετοχή σε δημοκρατικούς θεσμούς θα οδηγήσει στον τερματισμό του ανταγωνισμού και της επίδειξης μέσα από την απόκτηση αγαθών

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Επιλογικά, η μονομέρεια του σύγχρονου τεχνικού πολιτισμού μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσα από την κατανόηση του ρόλου της επιστήμης και των επιτευγμάτων της. Όταν ο άνθρωπος αντιληφθεί ότι η τεχνική πρόοδος δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο για τη βελτίωση της ζωής του, τότε θα είναι και σε θέση να ιεραρχήσει σε νέα βάση τις αξίες του.

Από το βιβλίο του Δήμου Χλωπτσιούδη: «Έκφραση-Έκθεση Γ' Λυκείου: Σχεδιαγράμματα Εκθέσεων», Εκδόσεις schooltime.gr